

Bijlage Mededeling Vlaamse Regering – Werk- en zorgtrajecten 2023

1. Doel van deze nota

Het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten voorziet in een jaarlijkse rapportering naar de Vlaamse Regering over de werking van de werk-en zorgtrajecten in de verschillende werkingsgebieden. Met het uitvoeringsbesluit van 2 februari 2018 wordt uitvoering gegeven aan de activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten.

Het decreet van 8 juli 2022 over de werk-en zorgtrajecten en het uitvoeringsbesluit van 18 november 2022 geven uitvoering aan de nieuwe regelgeving over de werk-en zorgtrajecten. Voor de activeringstrajecten trad het decreet in werking op 1 juli 2023 en voor de arbeidsmatige activiteiten op 1 januari 2024.

Dit rapport presenteert de stand van zaken van de werk- en zorgtrajecten voor personen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en/of sociale (CMPPS) problemen over de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Voor de activeringstrajecten wordt het rapport opgesplitst tussen trajecten die zijn gestart onder het decreet van 25 april 2014 (toeleidingen tot en met 30 juni 2023) en onder het decreet van 8 juli 2022 (toeleidingen vanaf 1 juli 2023).

2. Adviezen VDAB

Eind december 2023 kent VDAB 17.725 werkzoekenden met een CMPPS problematiek, waarvan:

- 2.589 werkzoekenden met een bemiddelingsadvies Activeringsbegeleiding (AB);
- 3.700 werkzoekenden met een bemiddelingsadvies AMA Sociale economie (AMA WSE)¹;
- 11.436 werkzoekenden met een bemiddelingsadvies Welzijn (NT) (het vroegere advies niet-toeleidbaar).

Provincie	AB	AMA WSE	Welzijn (NT)	Eindtotaal
Antwerpen	655	740	4.408	5.803
Limburg	474	812	1.050	2.336
Oost-Vlaanderen	616	875	3.278	4.769
Vlaams-Brabant	381	417	1.535	2.333
West-Vlaanderen	463	856	1.165	2.484
Eindtotaal	2.589	3.700	11.436	17.725

De meerderheid van deze werkzoekenden:

- is langer dan 2 jaar werkzoekend (82 %);
- is kortgeschoold (60 %);
- heeft een arbeidshandicap (72 %);
- is tussen 25 en 59 jaar oud (77 %).

¹ De verschillende adviezen in het kader van arbeidszorg die werden toegekend vanaf 2020, werden omgezet naar het advies AMA Sociale economie.

Werkzoekenden met een bemiddelingsadvies Activeringsbegeleiding kunnen door VDAB toegeleid worden naar de activeringstrajecten.

Werkzoekenden met een bemiddelingsadvies AMA sociale economie kunnen door VDAB toegeleid worden naar de trajecten AMA sociale economie.

Personen met een bemiddelingsadvies Welzijn kunnen toegeleid worden naar de onthaaltrajecten bij het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) of naar arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid van het Departement Zorg (AMA WVG).

3. Activeringstrajecten

Activeringstrajecten zijn trajecten waarin aan werkzoekenden met CMPPS-problematieken een werk-én een zorgbegeleiding wordt aangeboden om hen voor te bereiden op (een traject naar) betaald werk in het reguliere economische circuit of de sociale economie. Deze begeleiding wordt uitgetekend in een trajectplan door de deelnemer, samen met een casemanager Werk en een casemanager Zorg. De casemanager Werk en de casemanager Zorg vormen in de uitvoering van het nieuwe decreet een 'casemanagementteam'.

De casemanagers bepalen de duur van het activeringstraject met een maximale duurtijd van 18 maanden (en een mogelijkheid tot verlenging met maximaal 6 maanden). De begeleiding wordt uitgevoerd door een netwerk van 'dienstverleners werk' en 'dienstverleners zorg' dat vertegenwoordigd en gecoördineerd wordt door een penhouder/netwerkcoördinator². De dienstverlening wordt (zowel onder het decreet over de werk-en zorgtrajecten van 25 april 2018 als dat van 8 juli 2022) uitgevoerd door zes netwerken die samen gebiedsdekkend optreden voor heel Vlaanderen, zodat elke deelnemer op basis van zijn woonplaats dienstverlening kan krijgen.

3.1. Aantal deelnemers

Met betrekking tot het aantal deelnemers aan de activeringstrajecten maakt VDAB een opsplitsing tussen trajecten die zijn gestart onder het decreet houdende de werk-en zorgtrajecten van 25 april 2014 (toeleidingen tot en met 30 juni 2023) en trajecten die werden gestart onder het decreet van 8 juli 2022 (toeleidingen vanaf 1 juli 2023).

Binnen VDAB wordt het onderscheid gevisualiseerd door het gebruik van de termen 'Activeringstrajecten' en 'Activeringstrajecten 2'.

VDAB is verantwoordelijk voor het bepalen van de doelgroep en het geven van het bemiddelingsadvies 'activeringsbegeleiding'. Nadien vindt de effectieve toeleiding naar het aanbod activeringstrajecten plaats.

3.1.1. Toeleidingen tot en met 30 juni 2023 (Activeringstrajecten)

In de uitvoering van het decreet van 25 april 2014 werden de toeleidingen van personen naar de activeringstrajecten mogelijk gemaakt van juli 2018 tot en met juni 2023. We focussen hieronder op de cijfers van januari 2023 tot en met juni 2023 met een Vlaams objectief van 780 activeringstrajecten. De activeringstrajecten hebben betrekking op het gunningsjaar 01/01/2023-30/06/2023 van zodra ze administratief 'aanvaard' zijn door de casemanager Werk voor het activeringstraject. We beschouwen

² In het decreet van 8 juli 2022 wordt de term 'penhouder' vervangen door 'netwerkcoördinator'. Aangezien er nog lopende trajecten zijn onder de bepalingen van het voorgaande decreet, worden beide termen in deze mededeling gezamenlijk genoemd.

deze trajecten als het aantal definitief opgestarte trajecten in de eerste helft van 2023. De toeleiding gebeurde naar 6 netwerken van dienstverleners, vertegenwoordigd door een penhouder.

De onderstaande tabel geeft de situatie weer op 31 maart 2024 voor de activeringstrajecten die in 2023 zijn opgestart en dus tot het gunningsjaar '2023' behoren.

Regio	Bezig	Vervroegd stopgezet	Afgesloten	Definitief toegeleid	Toegeleid t.o.v. het objectief (%)	Objectief 1/1/2023-30/06/2023
Antwerpen	153	5	23	181	85,0 %	203
Limburg	126	7	4	137	82,5 %	166
Oost-Vlaanderen	145	9	22	176	94,1 %	187
Vlaams-Brabant	91	3	4	98	96,1 %	112
West-Vlaanderen: Brugge-Oostende-Roeselare	72	0	5	77	97,5 %	79
West-Vlaanderen: Kortrijk	32	0	1	33	100 %	33
Totaal	619	24	59	702	90,0 %	780

De statussen in de tabel worden als volgt geïnterpreteerd:

- *Bezig*: Het trajectplan is opgemaakt door het casemanagementteam en voorgelegd aan de penhouder/netwerkcoördinator voor goedkeuring. Vanaf dit moment begint de uitvoering van het trajectplan door het netwerk van dienstverleners werk en zorg.
- *Afgesloten en Vervroegd stopgezet*: De klant heeft minstens drie maanden dienstverlening gekregen (3 maanden na status 'Bezig') en het traject werd afgesloten met een eindadvies OF het traject is wegens omstandigheden stopgezet maar is er niet voldoende informatie om een gedragen eindadvies te formuleren. In dat laatste geval wordt het activeringstraject vervroegd stopgezet. Er wordt dan geen formeel eindadvies geformuleerd.
- *Definitief toegeleid*: Alle klanten die minstens het eerste gesprek bij de casemanager Werk hebben gehad worden beschouwd als definitief toegeleid. Dit is de optelsom van de statussen Bezig, Afgesloten en Vervroegd stopgezet.

Deze cijfers houden rekening met eventuele verwijderingen uit het contingent na het gunningsjaar. VDAB hanteert namelijk een algemene richtlijn dat verwijderingen (zgn. 'onttenderingen') mogelijk zijn tot drie maanden nadat het traject als 'aanvaard' werd geregistreerd.

In de periode van 01-07-2023 tot en met 31-03-2024 vonden 77 annulaties en onttenderingen plaats, met als voornaamste redenen ziekte en een te hoge zorgnood. Dit vormt een verklaring voor het verschil tussen het objectief (n=780) en de concrete invulling (n=702).

Er werd voor elk perceel minstens 82,5 % van het objectief benut. Het totaal aantal definitieve toeleidingen t.o.v. het objectief bedraagt 702 trajecten ofwel 90 % van het totaalobjectief.

De regelgeving voorziet dat alle personen die tot en met 30 juni 2023 een activeringstraject hebben opgestart dit traject ook kunnen verder zetten. Activeringstrajecten kunnen tot maximaal 18 maanden duren, met onder bepaalde voorwaarden een mogelijkheid tot verlenging.

3.1.2. Toeleidingen vanaf 1 juli 2023 (Activeringstrajecten 2)

Vanaf 1 juli 2023 leidt VDAB werkzoekenden toe naar een aanbod dat wordt uitgevoerd volgens de bepalingen van het decreet van 8 juli 2022 over de werk-en zorgtrajecten en het bijhorende uitvoeringsbesluit van 18 november 2022. De toeleiding gebeurt naar de 17 werk- en zorgregio's die in de regelgeving zijn voorzien. In elke werk- en zorgregio is een casemanagementteam met een casemanager Werk en een samenwerkingsverband Zorg actief. 6 netwerken van dienstverleners vertegenwoordigd door een netwerkcoördinator staan in voor de uitvoering van de dienstverlening.

Hieronder wordt toelichting gegeven bij de cijfers van juli 2023 tot en met december 2023 met een Vlaams objectief van 520 activeringstrajecten. De activeringstrajecten hebben betrekking op het gunningsjaar 01/07/2023-31/12/2023 van zodra ze administratief 'aanvaard' zijn door de casemanager Werk voor het activeringstraject. We beschouwen deze trajecten als het aantal definitief opgestarte trajecten in de tweede helft van 2023.

De onderstaande tabel geeft de situatie weer op 31 maart 2024 voor de activeringstrajecten die in 2023 zijn opgestart en dus tot het gunningsjaar '2023' behoren.

Werk-en zorgregio	Aanvaard	Bezig	Vervroegd stopgezet	Afgesloten	Definitief toegeleid	Toegeleid t.o.v. het objectief (%)	Objectief 1/7/2023-31/12/2023
Kempen	0	30	0	0	30	93,8 %	32
Regio Antwerpen	0	56	1	0	57	80,3 %	71
Rivierenland	0	19	0	0	19	90,5 %	21
Noord-Limburg	0	29	0	0	29	96,7 %	30
Oost-Limburg	0	34	0	1	35	84,4 %	41
Zuid-West-Limburg	0	28	0	0	28	77,8 %	36
Denderregio	0	27	0	0	27	81,8 %	33
Regio Gent	0	51	1	0	52	85,2 %	61
Vlaamse Ardennen	0	10	0	0	10	83,3 %	12
Waasland	0	18	0	0	18	62,1 %	29
Halle-Vilvoorde	2	18	0	0	20	80,0 %	25
Oost-Brabant	1	41	0	0	42	93,3 %	45

Midwest	0	7	0	0	7	87,5 %	8
Regio Brugge	0	20	0	0	20	83,3 %	24
Regio Oostende	1	10	0	0	11	78,6 %	14
Westhoek	0	10	0	0	10	83,3 %	12
Zuid-West-Vlaanderen	1	23	0	0	24	92,3 %	26
Totaal	5	431	2	1	439	84,4 %	520

De statussen in de tabel worden geïnterpreteerd volgens de toelichting in de voorgaande tabel.

- *Aanvaard*: De klant was aanwezig op het eerste gesprek bij het casemanagementteam maar het trajectplan is nog niet opgemaakt. De casemanager Werk heeft de klant aanvaard in het activeringstraject. Vanaf dit moment beschouwen we een dossier als zijnde definitief toegeleid naar een activeringstraject. Vervolgens zal het casemanagementteam het trajectplan opmaken, in overleg met de klant.
- *Definitief toegeleid*: Alle klanten die minstens het eerste gesprek bij de casemanager Werk hebben gehad worden beschouwd als definitief toegeleid. Dit is de optelsom van de statussen Aanvaard, Bezig, Afgesloten en Vervroegd stopgezet.

Trajecten waarin de deelnemer nog geen eerste gesprek heeft gehad bij het casemanagementteam krijgen een status *Geïnitieerd*. Op 31 december 2023 waren er over alle percelen heen 107 trajecten met een status *Geïnitieerd*. Deze trajecten worden (nog) niet beschouwd als 'definitief toegeleid' en worden daardoor niet meegerekend bij de invulling (%) van het objectief van 2023³.

Daarnaast vonden er in de periode van 01-01-2024 tot en met 31-03-2024 ook 48 ontzendingen en annulaties plaats, voornamelijk op basis van administratieve redenen en een te hoge zorgnood. Dit verklaart samen met de trajecten met een status *Geïnitieerd* het verschil tussen het objectief (n=520) en de concrete invulling (n=439).

We stellen vast dat in elk perceel minstens 70 % van het objectief werd benut, m.u.v. het perceel regio Waasland (62,1 %), het perceel Zuid-West-Limburg (77,8 %) en het perceel regio Oostende (78,6%). Het totaal aantal definitieve toeleidingen t.o.v. het objectief bedraagt 439 trajecten ofwel 84,4 % van het totaalobjectief.

3.2. Doelgroep van een activeringstraject

De doelgroep van een activeringstraject omvat *“Personen voor wie betaalde beroepsarbeid tijdelijk niet mogelijk is door een of meer belemmeringen van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale aard, kunnen deelnemen aan werk- en zorgtrajecten.”*

VDAB bepaalt of een kandidaat deelnemer kan deelnemen aan een activeringstraject a.d.h.v. de volgende criteria:

- De kandidaat deelnemer heeft ernstige belemmeringen van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale aard die hem op dit moment verhinderen om betaalde beroepsarbeid te verrichten. Die belemmeringen zijn prominent aanwezig en onvoldoende onder controle om nu betaald aan het werk te gaan.

³ Van zodra deze deelnemers een eerste gesprek hebben gehad bij het casemanagementteam, wordt het traject 'Aanvaard'. Deze trajecten zullen aan het gunningsjaar 2024 worden toegekend.

- De inschatting van de competenties en de beperkingen op basis van het functioneren van de kandidaat deelnemer worden beschreven aan de hand van het ICF instrument.
- Om deze belemmeringen te remediëren heeft de kandidaat deelnemer nood aan een begeleidingsprogramma dat zich zowel richt op het vlak van begeleiding naar en op een werkvloer als op het vlak van zorg.
- Het moet aannemelijk zijn dat de kandidaat deelnemer na deelname aan een activeringstraject (van maximum 18 maanden) in staat is om door te stromen naar betaalde beroepsarbeid (met of zonder ondersteuning).

De doelgroep die wordt toegeleid naar een activeringstraject heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Voor het jaar 2023 werden de onderstaande kenmerken gerapporteerd:

- 15,1 % leeft in een situatie van armoede;
- 49,9 % van de deelnemers heeft een arbeidsbeperking;
- 41,4 % is kortgeschoold (t.o.v. 41,8 % middengeschoolden en 16,8 % hogeschoolden);
- 55 % is langer dan 2 jaar werkloos.

Deze personen kunnen ook meerdere van deze kenmerken combineren.

3.3. Casemanagementteam

De casemanager Werk en de casemanager Zorg werken vanuit hun eigen expertise nauw samen om hun rol uit te voeren. Samen met de deelnemer stellen ze een trajectplan op met doelstellingen en acties om de CMPPS-drempels naar de arbeidsmarkt aan te pakken en volgen ze de uitvoering van het trajectplan op.

3.3.1. Trajectplan

De casemanager Werk richt zich bij het opstellen van het trajectplan voornamelijk op doelstellingen en acties met betrekking tot werk. De casemanager Zorg focust voornamelijk op doelstellingen en acties op het vlak van welzijn/zorg. Hierbij houden ze rekening met een logische volgorde van de acties en het aanbod in het netwerk en het werkingsgebied. Het trajectplan bevat minimaal de begeleider naar een werkvloer via een werkervaringsstage.

Enkele voorbeelden van doelstellingen op het vlak van 'werk' in een trajectplan zijn:

- Meer zicht krijgen op de arbeidsmarkt (oriënteren);
- Zicht krijgen op eigen competenties;
- Uitklaren welke job en werkomstandigheden haalbaar zijn (uren, taken,...);
- Sollicitatietraining (o.a. ook tips om leegtes in de CV te verklaren);
- Werken aan basisvaardigheden, zoals o.a. assertief leren communiceren op de werkvloer, zelfzekerheid opbouwen;
- Balans werk-privé ondersteunen - Grenzen bewaken op werksetting;
- Werkervaring en werkritme opbouwen naar een haalbaar uurrooster (via een werkervaringsstage).

Enkele voorbeelden van doelstellingen in een trajectplan op vlak van 'zorg' zijn:

- Verhogen van psychische draagkracht;
- Werken aan zelfvertrouwen, stresshantering, copingvaardigheden, assertiviteit, angsten, slaaphygiëne, middelengebruik, faalangst, traumatische ervaringen, sociale isolatie, relationele problemen, depressieve klachten, pijnklachten,...;
- Leren omgaan met medische problematiek/beperking;
- Inzicht krijgen in eigen functioneren en of/diagnoses;
- Uitklaren van de hulpvraag en motivatie;
- Budgetbegeleiding.

De acties naar werk uit het opgemaakte trajectplan worden uitgevoerd door de werkfactoren in het netwerk van dienstverleners. De acties zorg uit het opgemaakte trajectplan worden uitgevoerd door de zorgactoren in het netwerk van dienstverleners (zie verder).

Tijdens de uitvoering van het trajectplan waakt het casemanagementteam erover dat:

- de acties inzetten op de ontwikkeling van de toenemende competenties van de deelnemer;
- de acties rekening houden met de zorgbehoeften van de deelnemer;
- de acties zo goed mogelijk op elkaar aansluiten, zodat de periodes tussen de acties tot een minimum worden beperkt;
- de verschillende acties voldoende afgestemd zijn op elkaar en in een logische volgorde worden aangeboden;
- het trajectplan wordt bijgestuurd tijdens het activeringstraject (indien nodig);
- er binnen de maximale duurtijd een gemotiveerd eindadvies wordt opgesteld en besproken met de deelnemer, waarin mogelijke vervolgstappen naar werk worden aangereikt.

3.3.2. Casemanager Werk

VDAB doet voor de uitvoering van de functie van casemanager Werk beroep op het Gespecialiseerd Team Bemiddeling (GTB vzw), die hiervoor werd gemandateerd.

3.3.3. Casemanager Zorg

De rol van de casemanager Zorg wordt uitgevoerd door organisaties die hiervoor een mandaat kregen vanuit het Departement Zorg.

Volgens de bepalingen van het decreet over de werk- en zorgtrajecten van 8 juli 2022 heeft het Departement Zorg 15 samenwerkingsverbanden Zorg gemandateerd, die per werkingsgebied minstens bestaan uit drie welzijns- en zorgvoorzieningen waaronder een

1. centrum voor algemeen welzijnswerk of een OCMW of een dienst maatschappelijk werk van een ziekenfonds;
2. een VAPH-voorziening;
3. één van de volgende voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg: een centrum voor geestelijke gezondheidszorg, een psychiatrisch ziekenhuis, een revalidatiecentrum, een initiatief van beschut wonen.

Er zijn samen 48 organisaties die deel uitmaken van de samenwerkingsverbanden Zorg. Verspreid over Vlaanderen nemen de volgende organisaties deel:

- 6 centra voor algemeen welzijnswerk;
- 4 OCMW's;
- 2 diensten voor maatschappelijk werk van het ziekenfonds;
- 13 VAPH-voorzieningen;
- 1 centrum voor geestelijke gezondheidszorg;
- 13 psychiatrische ziekenhuizen;
- 7 revalidatiecentra;
- 2 initiatieven voor beschut wonen.

Elk samenwerkingsverband Zorg is gemandateerd voor de periode van 01/07/2023 tot en met 30/06/2028 voor een bepaalde werk-en zorgregio, met uitzondering van het gemandateerd samenwerkingsverband Zorg regio Oost-Limburg en Zuid-West-Limburg en het gemandateerd samenwerkingsverband Zorg regio Halle-Vilvoorde en Oost-Brabant, die beide twee werk- en zorgregio's bedienen.

De gemandateerde casemanagers Zorg moeten een opleiding volgen bij VDAB over ICF, de manier waarop ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health van de Wereldgezondheidsorganisatie) geïntegreerd is in het begeleidingsproces en de registratie in het klantendossier van VDAB. Deze opleidingen worden i.s.m. WHO gecertificeerde ICF-trainers van GTB georganiseerd.

3.4. Het netwerk van dienstverleners

De acties uit het trajectplan, dat opgemaakt werd door het casemanagementteam, worden uitgevoerd door een netwerk van dienstverleners werk en zorg die vertegenwoordigd worden door de penhouder/netwerkcoördinator. Deze netwerken van dienstverleners en netwerkcoördinator werden gegund via een tender van VDAB. 6 netwerken staan in voor de dienstverlening in de 17 werk- en zorgregio's.

Werkactoren (dienstverleners werk) zijn verantwoordelijk voor de begeleiding naar en op de werkvloer:

- begeleiding mbt verwerven van arbeidsmatige competenties;
- zoeken van een werkvloer voor één of meerdere werkervaringsstages (met een maximale duur van 6 maanden per stage), bij een reguliere werkgever of op een sociale economie werkvloer;
- opmaak stageovereenkomst, begeleiding tijdens de stage, registratie van de stage in het klantendossier, ondersteunen van de werkgever en opmaak van een stageverslag.

Voorbeelden van werkactoren zijn: centra voor jobcoaching, maatwerkbedrijven, gespecialiseerde opleidings-, begeleidings-, en bemiddelingsdiensten,...

Zorgactoren (dienstverleners zorg) zijn verantwoordelijk voor het verlenen van zorg, ter ondersteuning van de begeleiding naar werk, zoals:

- werken aan zelfinzicht inzake de CMPPS-problemen die tewerkstelling verhinderen;
- deelnemer leren omgaan met zijn CMPPS-problemen op een werkvloer;
- zelfredzaamheid verhogen door het creëren van een ondersteunend zorgnetwerk
- versterken van algemene basiscompetenties (b.v. communicatie, hygiëne, conflictbeheersing, leren omgaan met faalervaringen,...).

Voorbeelden van zorgactoren zijn een psychiatrisch ziekenhuis, een centrum geestelijke gezondheidszorg, een initiatief beschut wonen, een revalidatiecentrum, een centrum algemeen welzijnswerk, een OCMW, ...

Ter illustratie kunnen de volgende acties onder meer worden aangeboden in een activeringstraject:

- stage om werkervaring op te doen en te werken aan randvoorwaarden;
- oriëntatie naar de arbeidsmarkt en het bepalen van een realistisch jobdoelwit i.f.v. toeleiding naar een geschikte werkomgeving;
- werken aan randvoorwaarden zoals huisvesting, financiën, planning, mobiliteit, netwerk, planning,...;
- werken aan psychisch welbevinden zoals leren omgaan met eigen beperkingen, ondersteuning bij groot spectrum van psychische en psychiatrische problemen, burn out, angst, pijn, gebrek aan draagkracht, verslavingsproblematieken, stress, spanning, piekeren, bipolaire stoornis,...;
- omgaan met fysieke klachten zoals bijvoorbeeld fibromyalgie, cvs, rugklachten,...

Onderstaande tabel schetst de samenstelling van de netwerken van dienstverleners per type organisatie op 1 juli 2023, bij de opstart van de nieuwe opdracht. Deze organisaties zijn als structurele partners betrokken in de verschillende netwerken onder aansturing van de netwerkcoördinatoren.

Actoren die enkel hun werkvloer als stagevloer aanbieden zijn niet opgenomen in dit overzicht.

De penhouder/netwerkcoördinator van het netwerk kan, naast het aanbod van deze structurele partners, ook beroep doen op organisaties buiten het netwerk om tegemoet te komen aan specifieke ondersteuningsnoden van een deelnemer. Deze organisaties werden eveneens niet opgenomen in het overzicht.

Netwerkcoördinator	Limburg	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen: Zuid-West-Vlaanderen	West-Vlaanderen: Midwest, regio Brugge, regio Oostende, Westhoek	Totaal ⁴
CAW	1	1	3	2	1	2	10
Dienst maatschappelijk werk ziekenfonds	1	0	0	0	0	0	1
Centrum Geestelijke Gezondheidszorg	1	1	3	0	0	2	7
Initiatief beschut wonen	1	1	0	4	1	1	5
Psychiatrisch Ziekenhuis	1	7	0	5	1	3	17
VAPH voorziening	3	3	1	3	2	7	19
Revalidatiecentrum	0	0	2	0	0	2	4
OCMW	1	2	1	1	1	1	7
Maatwerkbedrijf	3	1	2	4	1	2	13
GOB	2	2	0	1	3	4	12
Andere	1	4	1	0	1	1	8
Totaal	15	22	13	20	11	25	106

3.5. Resultaten van een activeringstraject

Een activeringstraject heeft een maximale duurtijd van 18 maanden, met de mogelijkheid tot een eenmalige verlenging van 6 maanden. Deze duurtijd is vaak nodig om de vele drempels naar werk te stabiliseren, te remediëren of op te lossen.

Vanaf de start van de maatregel in 2018 tot en met 31 december 2023 werden er 3.837 activeringstrajecten afgesloten. Hieronder geven we cijfers over de eindadviezen en de uitstroom uit de werkloosheid voor deze afgesloten trajecten.

3.5.1. Aard van de eindadviezen

Onderstaande tabel toont het eindadvies waarmee de activeringstrajecten vanaf 2018 tot en met 31 december 2023 werden afgesloten (vervroegd stopgezette trajecten worden dus niet gerapporteerd). De cijfers worden samengevat weergegeven voor alle regio's.

⁴ Eenzelfde dienstverlener kan meermaals geteld worden; deze kan zowel optreden als zorgactor en werkactor, alsook over verschillende types erkenningen beschikken.

Eindadvies	Aantal	Percentage
Betaalde arbeid in het reguliere arbeidscircuit (NEC)	1.550	40,4 %
Betaalde arbeid in collectief maatwerk (CMW)	274	7,1 %
Betaalde arbeid in de lokale diensteneconomie (LDE)	61	1,6 %
AMA Sociale economie	612	16,2 %
Advies Welzijn	1.253	32,7 %
Activeringsbegeleiding	25	0,7 %
Geen advies	55	1,4 %
Totaal	3.837	100 %

Tot en met 31 december 2023 werden 49,1% van de dossiers afgesloten met het advies dat stappen naar betaalde tewerkstelling (met of zonder ondersteuning) mogelijk zijn na het activeringstraject: 39,9% van de deelnemers kreeg het advies dat tewerkstelling mogelijk is in het reguliere arbeidscircuit (NEC), 7,2% van de deelnemers kreeg het advies collectief maatwerk (CMW), 1,6% van de deelnemers het advies lokale diensteneconomie (LDE) en 0,3% van de deelnemers het advies individueel maatwerk (IMW)⁵. De personen met een advies betaalde arbeid worden door VDAB, of door begeleidingspartners in opdracht van VDAB, verder bemiddeld naar betaalde arbeid.

Verder werden 16,2% van de dossiers afgesloten met een advies AMA sociale economie. Deze deelnemers kunnen door VDAB worden toegeleid naar de gelijknamige opdracht. Voor 2020 ging het om adviezen arbeidszorg die automatisch werden omgezet naar een advies AMA sociale economie bij de inwerkingtreding van het nieuwe regelgevende kader (1 april 2021).

Tot slot werd voor 32,7% van de deelnemers, na onderzoek en bekrachtiging door de Dienst Gespecialiseerde Screening (DGS) van VDAB, geconcludeerd dat stappen naar betaalde tewerkstelling niet haalbaar zijn bij het afsluiten van het activeringstraject. Deze deelnemers kregen het advies Welzijn. VDAB kan deze personen onder meer doorverwijzen naar Onthaaltrajecten in het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) of arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid van het Departement Zorg (AMA WVG).

3.5.2. Uitstroom uit de werkloosheid

'Uitstroom uit de werkloosheid' gaat ruimer dan enkel de uitstroom naar werk na een activeringstraject. Naast werk, kan dit ook b.v. uitstroom zijn uit de werkloosheid door hervatting studies, langdurige ziekte,... waardoor klanten hierdoor niet langer ingeschreven zijn bij VDAB als werkzoekende. Er wordt voor deze rapportering geen rekening gehouden met het al dan niet hebben van een werkloosheidsuitkering op het moment van uitstroom.

We meten de uitstroom uit de werkloosheid op verschillende momenten na afsluiten van een activeringstraject. Onderstaande tabel toont de uitstroom uit de werkloosheid op 31 maart 2024 voor alle activeringstrajecten die van 2018 tot en met 31 december 2023 werden afgesloten (vervroegd

⁵ Vanaf 1 juli 2023 werd lokale diensteneconomie ingekanteld in individueel maatwerk en worden deze personen mee opgenomen in advies tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit.

stopgezette trajecten worden dus niet gerapporteerd). De cijfers worden samengevat weergegeven voor alle regio's.

Aantal afgesloten activeringstrajecten	3.837
met uitstroom uit de werkloosheid na 0m	1.183
% uitstroom uit de werkloosheid na 0m	30,8 %
met uitstroom naar werk na 0m	713
% uitstroom naar werk na 0m	18,59%
Aantal activeringstrajecten min. 1 maand afgesloten	3.836
met uitstroom uit de werkloosheid na 1m	1.330
% uitstroom uit de werkloosheid na 1m	34,67 %
met uitstroom naar werk na 1m	781
% uitstroom naar werk na 1m	20,36 %
Aantal activeringstrajecten min. 3 maand afgesloten	3.836
met uitstroom uit de werkloosheid na 3m	1.449
% uitstroom uit de werkloosheid na 3m	37,77 %
met uitstroom naar werk na 3m	846
% uitstroom naar werk na 3m	22,05 %
Aantal activeringstrajecten min. 6 maand afgesloten	3.580
met uitstroom uit de werkloosheid na 6m	1.478
% uitstroom uit de werkloosheid na 6m	41,28 %
met uitstroom naar werk na 6m	878
% uitstroom naar werk na 6m	24,53 %
Aantal activeringstrajecten min. 12 maand afgesloten	3.108
met uitstroom uit de werkloosheid na 12m	1.492
% uitstroom uit de werkloosheid na 12m	48,01 %
met uitstroom naar werk na 12m	865
% uitstroom naar werk na 12m	27,83 %
Aantal activeringstrajecten min. 18 maand afgesloten	2.585
met uitstroom uit de werkloosheid na 18m	1.384
% uitstroom uit de werkloosheid na 18m	53,54 %

met uitstroom naar werk na 18m	786
% uitstroom naar werk na 18m	30,41 %
Aantal activeringstrajecten min. 24 maand afgesloten	2.020
met uitstroom uit de werkloosheid na 24m	1.144
% uitstroom uit de werkloosheid na 24m	56,63 %
met uitstroom naar werk na 24m	625
% uitstroom naar werk na 24m	30,94 %

In de tabel is te zien dat de uitstroom uit de werkloosheid stijgt met de periode na het afsluiten van het activeringstraject.⁶ Deze uitstroom betreft zowel uitstroom naar werk, uitschrijvingen wegens ziekte, uitschrijvingen wegens hervatting van studies of uitschrijvingen om een onbekende reden. De uitstroom naar werk heeft betrekking op betaalde tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit of in de sociale economie.

Rekening houdend met de doelgroep van de activeringstrajecten en hun grote afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor betaald werk (tijdelijk) niet mogelijk was bij de start van het activeringstraject door een combinatie van cognitieve, medische, psychische en sociale problemen, geven deze cijfers ook op de langere termijn een positief resultaat weer.

4. Arbeidsmatige activiteiten

Arbeidsmatige activiteiten zijn onbezoldigde activiteiten onder begeleiding om de latente functies van arbeid te ervaren (zingeving, structuur,...). Deze arbeidsmatige activiteiten worden georganiseerd op het continuüm participatie (arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid - AMA WVG) en activering (arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie - AMA WSE). Sinds 1 januari 2024 worden de arbeidsmatige activiteiten uitgevoerd op basis van het decreet van 8 juli 2022. In deze rapportering gaat het nog om de uitvoering op basis van het decreet van 25 april 2014.

4.1. Arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid (AMA WVG)

Arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid zijn onbezoldigde activiteiten gericht op participatie van personen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen die niet betaald aan de slag kunnen.

Het Departement Zorg kan volgende organisaties erkennen als begeleider arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid:

- a) een centrum voor algemeen welzijnswerk;
- b) een dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds;
- c) een centrum voor geestelijke gezondheidszorg;
- d) een initiatief voor beschermt wonen;
- e) een psychiatrisch ziekenhuis;
- f) een psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis;

⁶ De uitstroom wordt telkens berekend op basis van de restgroep die nog niet uitgestroomd was in de eerdere meetperiode.

- g) een welzijns- en zorgvoorziening, erkend of vergund door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of het agentschap Jongerenwelzijn, om ondersteuning te bieden;
- h) een revalidatiecentrum;
- i) een OCMW;
- j) een onderwijsinstelling, erkend door de Vlaamse Gemeenschap;
- k) een maatwerkbedrijf.

Sinds 1 januari 2024 kunnen onderwijsinstellingen en psychiatrische afdelingen van een algemeen ziekenhuis geen erkenning als begeleider AMA meer aanvragen. Lopende erkenningen van deze type-organisaties namen een einde op 31 december 2023.

De begeleider zoekt passende arbeidsmatige activiteiten voor de persoon en sluit een begeleidingsovereenkomst af tussen de deelnemer en de werkpost. De begeleider controleert of de persoon aan de deelnamevoorwaarden voldoet en volgt de deelname op, met minstens een jaarlijks beslissingsmoment.

In 2023 werden er 1.749 nieuwe overeenkomsten opgestart voor 1.633 deelnemers⁷ AMA WVG. Er werden in 2023 ook 1.585 overeenkomsten stopgezet voor 1.482 deelnemers AMA WVG. In totaal waren er in 2023 3.372 actieve begeleidingsovereenkomsten met een startdatum tussen begin 2018 en eind 2023 en waarvoor er nog geen einddatum bekend is of met een einddatum na 2023. Hierbij waren 3.235 deelnemers AMA WVG betrokken en 141 organisaties die optraden als erkende begeleider AMA WVG.

In het overzicht hieronder is de opdeling per provincie gebaseerd op de vestiging van de erkende begeleider AMA. Tot eind 2023 kon een deelnemer begeleid worden door meerdere erkende begeleiders AMA. Het totaal geeft steeds het unieke aantal deelnemers weer.

Provincie	Aantal erkende begeleiders AMA WVG	Aantal AMA WVG overeenkomsten	Aantal deelnemers AMA WVG
Antwerpen	22	356	322
Limburg	25	697	679
Oost-Vlaanderen	35	936	909
Vlaams-Brabant	24	441	418
West-Vlaanderen	33	920	888
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2	22	21
Totaal	141	3.372	3.235

Organisatietype	Aantal erkende begeleiders AMA WVG	Aantal AMA WVG overeenkomsten	Aantal deelnemers AMA WVG
Beschut Wonen	25	1.699	1.644
CAW	3	12	12
Maatwerkbedrijf	35	233	231
OCMW	22	551	533
Onderwijs	1	5	5
Psychiatrisch ziekenhuis	12	404	392
Voorziening erkend door VAPH	43	468	429
Totaal	141	3.372	3.235

⁷ Een deelnemer kan bij verschillende werkposten arbeidsmatige activiteiten uitvoeren. Als een deelnemer bij twee of meer werkposten arbeidsmatige activiteiten tijdens dezelfde periode uitvoert, dan wordt voor elke werkpost een nieuwe overeenkomst opgesteld.

4.2. Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (AMA WSE)

Met het besluit van 8 januari 2021 werden de drie subsidievormen van arbeidszorg in de sociale economie ingekanteld in arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Hiemee werd duidelijk gekozen om deze onbezoldigde activiteiten onder begeleiding met een focus op activering te organiseren. De overgangsmaatregelen eindigden op 31 december 2023.

Maatwerkbedrijven en een samenwerkingsverband met een maatwerkbedrijf en één of meerdere welzijns- en zorgvoorzieningen kunnen een contingent aan plaatsen arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie toegekend krijgen. De personen worden via VDAB toegeleid en de begeleider AMA WSE staat in voor het zoeken van passende activiteiten, het opmaken, registreren en opvolgen van een persoonlijk begeleidingsplan met het oog op het in kaart brengen van de competenties van de persoon en het organiseren van opleidingen of competentieversterkende acties in functie van uitstroom naar betaalde arbeid.

4.2.1. Contingent AMA WSE

Het Departement Werk en Sociale Economie staat in voor het beheer van het contingent en de uitbetaling van de subsidies. Jaarlijks voorziet de regelgeving in een update van het contingent, rekening houdende met de invulling van het contingent in de looptijd van het kalenderjaar.

In 2023 hadden 83 maatwerkbedrijven een erkenning als begeleider arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie voor een contingent van 1.924 plaatsen en 251 tijdelijke plaatsen. De gemiddelde invulling bedroeg 73 %. 29 maatwerkbedrijven kenden een invulling van meer dan 80 %, 26 maatwerkbedrijven kenden een invulling van minder dan 60 %.

Provincie	Aantal begeleiders AMA WSE	Aantal plaatsen contingent AMA WSE	Gemiddelde invulling jaarbasis
Antwerpen	20	298	58,8 %
Limburg	14	396	84,1 %
Oost-Vlaanderen	17	501	69,6 %
Vlaams-Brabant	10	255	66,8 %
West-Vlaanderen	21	466	79,2 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1	8	60,5 %
Totaal	83	1924	72,6 %

4.2.2. Trajectbepaling door VDAB

VDAB is verantwoordelijk voor het bepalen van de doelgroep en het geven van het bemiddelingsadvies 'AMA sociale economie'. Nadien vindt de effectieve toeleiding naar de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie plaats.

Bij de beslissing tot deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie houdt VDAB rekening met de volgende elementen:

- de aanwezigheid van ernstige belemmeringen van medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale aard die de persoon verhinderen om betaalde beroepsarbeid te verrichten;

- de inschatting van de competenties en de beperkingen op basis van het functioneren van de persoon op de arbeidsmarkt aan de hand van het ICF-instrument;
- de verwachting dat de persoon door deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie stappen kan zetten naar betaalde beroepsarbeid;
- de inschatting dat de persoon minimaal twaalf uur per week kan deelnemen aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie;
- het engagement van de persoon om actief deel te nemen aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.

VDAB werkt samen met GTB om de dienstverlening voor de werkzoekenden met een bemiddelingsadvies 'AMA sociale economie' op te nemen. De opdracht 'AMA sociale economie' houdt in dat GTB een match zoekt tussen de deelnemer en een door DWSE erkend maatwerkbedrijf of samenwerkingsverband van maatwerkbedrijven en welzijns- en zorgvoorzieningen voor het uitvoeren van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Indien er geen aanbod is wordt er tijdelijk gewerkt met flankerende acties (versterkende workshops, beroepsverkennde stage, vrijwilligerswerk, ...).

Binnen de maand na de matching met het AMA WSE-initiatief en daarna (minstens) driemaandelijks vindt er een opvolging plaats met de klant en het AMA WSE- initiatief. Minstens jaarlijks vindt er een formeel beslissingsmoment plaats samen met de deelnemer en de begeleider AMA WSE. De deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie duurt zo lang als nodig en zo kort als mogelijk. GTB ziet hier samen met de begeleider AMA WSE op toe.